

Tou vakara daug kas savės paklausiem „A TORI OGNĒIS?“

VĒNGALIS Bonifacos

2026 m. sausė 20 dėinuos pavakarie Vėlniaus muokītuoju nomū Baltuojie salie pasėbėngos Vėlniaus žemaitiu kultūras draugėjės ataskaitėnem sosėrinkėmou, koremə draugėjės praėjosiū metu veikla bova ivertinta teigamā, dvė sava pruožėnės poezėjės haiku kningelės pristatė dabā Klaipieduo gīvenontī žemaitė pedaguogė Baranauskienė Silvėjė, sava kningas pasėrašonti slapīvardio „Silvėjė Uda“. Ana ī gėmosi Skouda rajuonė. Pabėngosi Skouda Bartovuos vėdorėnė muokīkla, ėšvažiava stodėjoutė

lituanistika i Šiaulius. Iš 30-ėis metu, praleistū tamė miestė, ana net 18 metu vaduovava Šiauliū Gėgožiū pruoğėmnazėjė, 2021–2024 m. vaduovava Šiauliū žemaitiu kultūras draugėjė „Saulaukis“, vo 2025 m. parsėkielė gīventė ė dėrbtė i Klaipieda.

Pristatīdama sava kurība Vėlniaus žemaitems ė anū prietelems, Silvėjė primėnė, kad bėngontėis 2024 metams, bova išspausdinta anuos ontruoji haiku kningelė, išleista žemaitiu ė lietoviu kalbuom.

Kāp atsėmėn Silvėjė, vėina gražė dėina, ka ana kū tik šviežė bova ėšrinkta Šiauliū žemaitiu kultūras draugėjės „Saulaukis“ pėrmininkė, onkstiau tā draugėjė vaduovavės kalbininks Pabrieža Jūzops pasakė: „Silvėjė, dabā tau būtėnā rėks ėšmuoktė rašītė žemaitėškā“. Tad... Nabova kor dingtė, reikiėjė ėšmuoktė. Dabā, kāp ana ka saka, patė ī dėdėlis džiaugsmos, kad na tik pramuoka žemaitėškā rašītė, bet ė vėsā nesėnė bova pripažinta žemaitėška dėkanta konkursa lauretė.

2026 m. sausė 20 d. vīkosė Vėlniaus žemaitiu kultūras draugėjės narė draugėjės ataskaitėnemė sosėrinkėmė

Vo mintės kortė, ruoduos, atėję iš patėis Dongaus – ligo kas būtom teisė švėisė pasakės: „Silvėjė, kork haiku ē kork žemaitėškā“.

„No, ē nieka nalaukdama, pamiegėnau, – prisėpažėna ana, atsėmindama pėrmūsiaus tuos kurības žingsnelius. – Pradiuo na kažėn kas bova, vo paskiau veizo, veizo, ka vėsā nabluogā išėn. Tėp ē prasėmušė tas haiku i mona pasauli – ligo tīrs šaltėnielis iš žemės gelmiū.“

Sava pėrmājem haiku rinkėniu auuorė parinka pavadėnėma „A tori Ognėis?“ Vo tas pavadėnėms etėję ėrgi natėkieitā. Kažkumet onkstiau Silvėjė so sava dokrelė lonkė Šatrėjės Raganas kapa Žėdėkūs. Vėina motrėškelė, tvarkiosi natuolėi bovusi kapieli, priėjė ē paklausė Silvėjės: „Puonė, gal tori ognėis?“. Ana teiravuos degtoku, vo Silvėjė pėrmuoji i galva šuovosi mintės buvosi ligo anuos klaustom: „A to, Silvėjė, tori sava šėrdie ognėis?“ Ė paskiau gal po dešimtėis metu, sorenkont i krūva pėrmuosės haiku eilės, kāp tik ē sogriža tas bovės klausėms „A tori ognėis?“

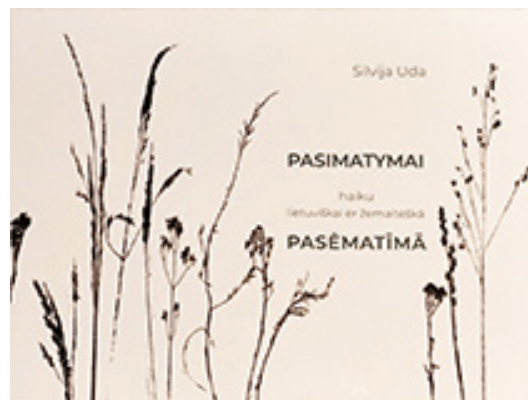
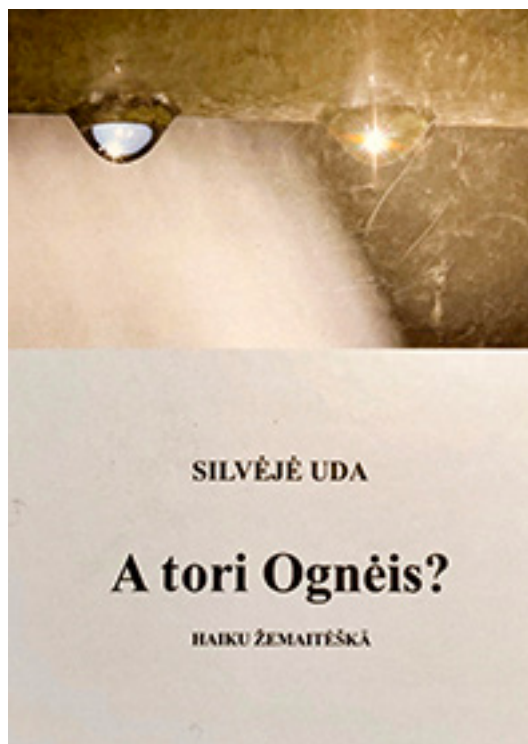
Silvėjė, Vėlniaus žemaitiu rėngėnie pajotosi audėtuorėjės sosėduomiejėma, so dėdėlio ožsėdegėmo dalėnuos sava vertingās patirėmās ē pastebiejėmās:

„Kėkvėins iš mūsa torem ognėis, vėinė daugiau, kėtė mažiau, bet kāp ī svarbo kėkvėina dėina pasėtėkrintė ē paklaustė sāvės, ar aš dā toru ognėis. Pajotė, kad ta ognės prigesosi, torietomiem pamėslitė, kāp galiptomem anuos daugiau ikortė. Mes vėsė esam atėję i Žemė degtė, lėipsnuotė, šėlditė, švėistė. Kėtuos mėsėjės kāp ē natorem. Ė tuos mūsa draugėjės, i katras mes renkamies, tam ėr ī somėslitas, kad tėn degtom ognės – Žemaitėjės ognės, žemaitėškoma ognės ē mūsa patiūm ognės“.

Silvėjė apgailestava, kad pėrmuosės haiku kningelės tiražos jau ī pasėbėngės, bet tėms, korėi nuorietom sosėpažintė so anuos kūrība, pasakė: „Je jau napavīktom gautė paskaititė tuos kningelės, ta nuorietiau, kad prisėmintomėt bėnt anuos pavadėnėma. Ė būtom baisė gerā je viel ē viel iš naujė miegintomėt sau atsakītė i klausėma „A dā toru ognėis?“

Ontrujė sava haiku kningelė auuorė pavadėna „Pasimatymai = Pasėmatīmā“. Skėrtingā nu pėrmuosės, ė ī sodieta po do haiku kūrėnelius – vėins žemaitėškā, kėts šalėp anuo – lietovėškā. Tėp darėdama auuorė nuoriejė pasakītė, kad mes esam tortingė, toriedamė dvė kalbas: vėina – valstībėnė lietuviu, kėta – rėgėjuonėnė (žemaitiu kalba).

Kalbiedama api ontruosės kningelės pavadėnėma, Silvėjė tėp pasakė: „Na paslaptės, kad ėdamė i pasėmatīmā kėkvėins iš mūsa nuorem kou geriau atruodītė. Bet dā svarbiau ī tou pruogo tinkamā papouštė sava šėrdi. Ta mona kningelė kāp tik ē kvėit ėtė i pasėmatīmus, bet nabūtėnā tiktā so milėmās žmuonim. Juk galem ėtė i pasėmatīmā ē so sava tievėškė, so

Baranauskienė Silvija (Silvija Uda) ē ėšleistū anuos kningu vėršelė

sava gluobuojemās gīvuolelės ar augalelės, so pažīstamo kvapo, garso arba skuonio. Ė
(Nukelta i 50 p.)

je jau ēšsēruošiem tēp gražē nu-
sēteikē, ta mūsa šērdis vēsā kētēp
ožsēdeg, ē, nuējē pasēmatītē, bū-
sem išgīvenē vēdēnē švēntē. Kāp
tik par tuokius pasēmatīmus mes
galem nuētē ēr i patē svarbiausi,
i pati brongiausi pasēmatīma – i
sosētēkēma so savēm. Vo juk pa-
sēmatītē so savēm, pasakont sau
„Labas!“, ī ba gala svarbos dalīks
mūsa gīvenēmē“.

Bēngdama sava kalba Silvējē
pažīmiejē, kad tuos haiku eilēs ī
trumpē mūsa sostabdīta gīvenēma
muomētā. Nuoriedamē isēgēlin-
tē, isējaustē i anus, torem solietin-
tē ton bapruotēška sava bieģēma,
torem sostuotē, apsēžvalgītē, pa-
sērūpintē, kad tas pavasaris napra-
liektom napastebiets, kad pamatīto-
mem, ēšgērstomem, pajostomem,
kāp tas varvieklis laš, paukštielis
čiolb, žēidielis sklēdas. Pagal anou,
tuos haiku eilēs ēr ī rēkalingas, kad
šēik tēik pristabdītom mumis, kad
mes, būdamē tīluo, pajostomem
gelmē ē tēkrouji gīvenēma skuoni.
Vo iduomiausē, kad tus mūsa pa-
sēmatīmus, ton vēdēnē ogni galem
kūrintē vēsa sava gīvenēma ni kēik
nataupīdamē ni kēik nakainoujon-
tiuom „malkuom“.

Pabaiguo Silvējē paskaitē ke-
lēs atsētēktēnā pasērinktas haiku
eilēs (lietovēškā ē žemaitēškā)
ēš sava ontruosēs kningelēs „Pa-
simatymai = Pasēmatīmā“. Ēš
susikauposiu klausītuoju veidū,
ēš platiū anū šīpsēnu (nuskom-
biejos gausēms plojēmams) ēr
nusētēsosēs eilies gautē autorēs
autografu papoušta *Pasēmatīmu*
kningelē nablēka nikuokiū abe-
juoniū, kad autuorēs atvēžta
ognēs tou vakara geruokā sošēldē
Vēlniaus muokītuoju nomū Bal-
tuojie salie sosērinkosiu Vēlniaus
žemaitiu šērdis.

Naujausē haiku žemaitēškā

Silvējē UDA

buočiaus kalvē
unt senuos spīnuos
rasuots vuoratinklis

pērmāsis šēins
ne veltou vērš galvuos
pēnkēs zvaigznēlēs

rūks
kažkor pēivuo
bliaun avelē

atvērs longs
karto so gegotē
skaičioujo metus

sopīnēs
daržinie po balkio
atmēno mumis

tievēškēs klevs
sergiek Pondēivē nu kērvē
gīvenēma po anou

pražīda vēišnēs
viel prēsnergā
pamēslējau

prīšaušris
muokaus anuo tīluos
pu oužoulo

rogpjūtē zvaigznēs
i tušti lēzda krint
gelstou lapā

vasaras vakars
tava akiesē
plunksnēnē debesis

stēkēlēnē pēina
kēkvēins gūrķšnis
vaikīstēs pēivas

ožrakinta
rakts po noskelto akmēnio
tikttās prēsēmēnēmūsē

spalē dēina
paskou lapus lek
vies šiaurinis

tas pats kels
slēnkstis tas pats
tēktā aš vīresnē

ēš tuolēi matītēis
dēdēsis klevs
rodou anam pritink

be viejaus
rami paskotēnē keliuonē
kaštuona lapams

pēiva
vēs lek ēr lek par anou
mergelē puortēgrapijuo

akmou puosūkis tēlts
nīksto rūkē
karto so vēskou

degēno savi
terp prēbraukītu eilutiu
mona pasaulis

traukēnē longs
lekontis medē
vuos spie pasakuotē